Quarterly of Islamic Awakening Studies
Winter 2026. Vol 14. Issue 4
ISSN (Print): 2322-5645- ISSN (Online): 2783-2112
Journal Homepage: https://www.iabaj.ir//

Research Paper

Iran's (military) security strategies against Israel's influence in the Persian Gulf countries

Hasan Aliyari*[1], Mohamad Ali Mahmoudi Gehsare[2]

1. Assistant Professor, Department of Islamic Studies, Payame Noor University, Tehran, Iran
2. Assistant Professor, Department of Political Science, Payame Noor University, Tehran, Iran

ARTICLEINFO

PP: 64-84

Use your device to scan and read the article online

Keywords:
Israel, threat balance, Influence, security strategy, Persian Gulf Iran

Article History:
Received:
October 24, 2025
Accepted:
December 19, 2025
Published:
December 22, 2025

Abstract

Following the normalization of the relations between the usurping Zionist regime and the two countries bordering the Persian Gulf, i.e. the United Arab Emirates and Bahrain, and as a result, the security, cultural, political and economic influence between these countries is considered a serious threat to the Islamic Republic of Iran. The problem is, what should Iran's military strategy be in the face of such an influence? (Issue) The influence of the Zionist regime in the Persian Gulf countries causes military-security threats to the Islamic Republic of Iran, which requires various strategies to deal with these threats, including cooperation and convergence with the countries of the region. Persian Gulf, as well as the conclusion of bilateral agreements, etc., has been considered (hypothesis) in this research, the descriptive-analytical method was used to collect data from library and documentary sources, and in order to clarify and systematize scientific observation and findings. The research has used the theoretical approach of threat balance.(Method) The results of this research show that the creation of interaction and convergence, deterrence strategy, confronting Israel's nuclear monopoly and hegemony, cooperation agreements with the Persian Gulf countries, the core of resistance and preventing Israeli penetration in the Persian Gulf countries, the provision of military weapons And defense is one of the strategies that the Islamic Republic of Iran can use to counter Israel's influence in these countries

Citation: Aliyari, H. and Mahmoudi Gehsare, M. A. (2025). **Iran's (military) security strategies against Israel's influence in the Persian Gulf countries**. Journal of Islamic Awakening Studies, 14(4), 64-84

* **Corresponding author:** Hasan Aliyari, **Email:** aliyari@pnu.ac.ir
Copyright © 2025 The Authors. Published by basijasatid. This is an open access article under the CC BY license (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Extended Abstract

Introduction

The Middle East, particularly the Persian Gulf region, has long been a critical geopolitical arena characterized by intense rivalries, ideological conflicts, and strategic competition among regional and global powers. In recent years, the normalization of diplomatic relations between several Gulf Cooperation Council countries, including the United Arab Emirates and Bahrain, with the Zionist regime of Israel has fundamentally altered the regional security landscape. This development, formalized through the so-called "Abraham Accords," has created unprecedented opportunities for Israeli influence and military presence in close proximity to Iran's southern borders, posing direct threats to Iran's national security and regional interests. The Zionist regime's strategic objectives include undermining Iran's regional position, neutralizing the Resistance Axis, breaking Iran's strategic depth, and establishing a military alliance with Arab states aimed at containing Iranian power. Simultaneously, Gulf Arab states, driven by sectarian concerns, fear of Iran's growing regional influence, and ambitions for technological and military cooperation, have increasingly aligned themselves with Israel, creating a new geopolitical bloc that fundamentally challenges Iran's regional role. This emerging Arab-Israeli coalition has intensified security dilemmas for Iran, transforming the Persian Gulf into a potential theater for direct confrontation. Consequently, the central problem this research addresses is: what security strategies should the Islamic Republic of Iran adopt to effectively counter Israeli influence and presence in the Persian Gulf countries, and how can Iran neutralize this growing threat while maintaining its regional position and national security?

Methodology

This research employed a qualitative method utilizing an analytical-descriptive approach to examine Iran's security strategies against Israeli influence in the Persian Gulf countries. The study utilized documentary analysis and case study methodology as its primary research techniques. Data were collected through library research, examining credible academic sources, official documents, policy papers, and existing studies related to Iran's national security, Israeli regional strategies, Gulf Cooperation Council countries' foreign policies, and regional security dynamics in the Persian Gulf. The research drew upon theoretical frameworks from defensive realism, particularly Stephen Walt's balance of threat theory, which emphasizes that states align not merely against power but against perceived threats based on four key indicators: aggregate power, geographic proximity, offensive capabilities, and aggressive intentions. The analytical process involved systematically examining the historical context of Israeli-Gulf relations, identifying the drivers and mechanisms of Israeli influence in the region, assessing the nature and scope of threats posed to Iran's national security, and evaluating various strategic options available to Iran. The documentary analysis focused on official statements, diplomatic records, security agreements, military cooperation documents, and academic analyses to understand the evolving regional security architecture. This methodological approach allowed for a comprehensive understanding of the complex security dynamics in the Persian Gulf and facilitated the identification of practical strategies for Iran to counter Israeli influence, including regional diplomacy, deterrence strategies, nuclear non-proliferation efforts, defense alliances, strengthening the Resistance Axis, and military-technological development.

Results and Discussion

The findings reveal that Israel's influence in the Persian Gulf countries has expanded significantly through the normalization of diplomatic relations, military cooperation, technology transfer, and intelligence sharing, creating a new geopolitical bloc that poses direct threats to Iran's national security. The analysis demonstrates that Israel's strategic objectives include breaking Iran's strategic depth, neutralizing the Resistance Axis, gaining access to Gulf military facilities, and establishing a united front against Iranian regional power. The study identifies six

primary security strategies available to Iran to counter this growing threat. First, engagement and convergence strategy emphasizes confidence-building measures through dialogue, educational exchange, crisis management, and mutual understanding to reduce tensions and foster regional cooperation. Second, deterrence strategy requires designing a comprehensive punitive system combining defensive, offensive, and hybrid approaches to increase the costs of any hostile action against Iran. Third, countering Israel's nuclear hegemony through diplomatic efforts to challenge Israel's nuclear monopoly, while maintaining Iran's peaceful nuclear program, is essential to prevent Israeli nuclear blackmail. Fourth, forming defense alliances with Gulf states through bilateral or multilateral security pacts based on shared threat perceptions can create collective security mechanisms without external powers. Fifth, strengthening the Resistance Axis, including Hezbollah, Hamas, and Iraqi popular mobilization forces, through coordinated political, economic, and military strategies creates a powerful deterrent against the Arab-Israeli alliance. Sixth, developing military and defense capabilities, particularly advanced missile technology, drones, and naval power, enables Iran to project power effectively. The study confirms that Iran faces a complex security environment where the Arab-Israeli alliance has fundamentally altered regional power dynamics, requiring a comprehensive, multi-dimensional strategy that integrates diplomatic engagement, deterrent capabilities, alliance formation, and technological development to effectively counter Israeli influence and protect Iran's national security interests in the Persian Gulf region.

Conclusion

This research examined Iran's security strategies to counter Israeli influence in the Persian Gulf countries, utilizing defensive realism and Stephen Walt's balance of threat theory as the analytical framework. The findings demonstrate that the normalization of relations between Gulf Cooperation Council states and the Zionist regime, particularly through the Abraham Accords, has fundamentally altered regional security dynamics, creating a new Arab-Israeli alliance that poses direct threats to Iran's national security. The study identified that Israel's strategic objectives include neutralizing Iran's regional power, breaking the Resistance Axis, gaining access to Gulf military facilities, and establishing military cooperation with Arab states. In response, Iran must adopt a comprehensive, multi-dimensional strategy encompassing six key approaches: engagement and convergence through confidence-building measures and dialogue; deterrence through military preparedness and defensive capabilities; countering Israel's nuclear hegemony through diplomatic efforts; forming defense alliances with Gulf states based on mutual security interests; strengthening the Resistance Axis through coordinated political, economic, and military strategies; and developing advanced military capabilities including missile technology and naval power. The study further emphasizes that regional security in the Persian Gulf cannot be achieved without the active participation of all littoral states and the exclusion of extra-regional powers. Therefore, the research recommends that Iran pursue a comprehensive security framework for the region based on collective cooperation, avoid provocative actions that escalate tensions, strengthen diplomatic engagement with Gulf states, enhance the Resistance Axis as a deterrent mechanism, develop advanced military technology to maintain regional power balance, and pursue confidence-building measures to reduce mutual suspicions. Ultimately, the study concludes that Iran's success in countering Israeli influence depends on its ability to integrate diplomatic, military, and strategic tools into a coherent and smart power approach that balances hard and soft power elements, ensuring national security and regional stability while protecting Iran's strategic interests in the Persian Gulf.

فصلنامه مطالعات بیداری اسلامی
دوره ۱٤، شماره ٤، زمستان ۱٤۰٤
شاپا چاپی: ۵۶۴۵-۲۳۲۲
Journal Homepage: https://www.iabaj.ir

مقاله پژوهشی

راهبردهای امنیتی (نظامی) ایران در مقابل نفوذ اسرائیل در کشورهای حاشیه خلیج فارس

حسن علی یاری[۱]– استادیار گروه معارف اسلامی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

محمد علی محمودی قهساره– استادیار گروه علوم سیاسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

اطلاعات مقاله

شماره صفحات: ۶۴-۸۴

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

واژه‌های کلیدی:
دیپلماسی میدان قدرت هوشمند سردار سلیمانی منازعات منطقه‌ای سیاست خارجی ایران

تاریخ دریافت:
۱۴۰۴/۰۸/۰۲
تاریخ پذیرش:
۱۴۰۴/۰۹/۲۸
تاریخ انتشار:
۱۴۰۴/۱۰/۰۱

چکیده

نفوذ رژیم صهیونیستی در کشورهای حاشیه خلیج فارس واستفاده از پایگاه های نظامی در این کشورها علیه جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان یکی از چالش‌های مهم امنیتی منطقه‌ای، نگرانی‌های جدی امنیتی برای ایران به‌وجود آورده است.با توجه به این قضیه ، مساله اصلی این پژوهش این است که راهبرد امنیتی ایران در مقابل چنین نفوذی چگونه باید باشد .(مساله) روش تحقیق در این مقاله به صورت توصیفی – تحلیلی و اسنادی می باشد که جمع آوری داده های علمی از طریق کتاب ها ،مقالات علمی و سایت های علمی صورت گرفته است و نیز تحلیل داده ها ر چارچوب نظری رئالیسم تدافعی صورت گرفته است (روش) یافته ها و نتایج این پژوهش نشان می دهد که تهران همواره با اتکا به توان داخلی و دیپلماسی فعال، راهبردهای هوشمندانه‌ای را بر اساس اصول مقاومت، همگرایی منطقه‌ای و حفظ امنیت ملی ، همچون تقویت همگرایی و همکاری منطقه‌ای، افزایش توان دفاعی و بازدارندگی، حمایت از جبهه مقاومت، افشای توطئه‌ها و جنگ روانی و توسعه اقتصاد و زیرساخت‌ها برای مقابله با توطئه‌ها و نفوذ رژیم صهیونیستی و بهره گیری از تسلیحات نظامی و دفاعی به پایگاه های رژیم صهیونیستی در منطقه، به ویژه در کشورهای حاشیه خلیج فارس، اتخاذ می نماید. (یافته ها).

استناد: علی یاری، حسن و محمودی قهساره، محمد علی. (۱۴۰۴). **راهبردهای امنیتی (نظامی) ایران در مقابل نفوذ اسرائیل در کشورهای حاشیه خلیج فارس**. فصلنامه علمی مطالعات بیداری اسلامی، ۱۴(۴)،۶۴-۸۴

[۱] **نویسنده مسئول:** حسن علی یاری، **پست الکترونیکی:** aliyari@pnu.ac.ir

مقدمه

در دهه‌های اخیر، خاورمیانه به یکی از پرتنش‌ترین مناطق ژئوپلیتیکی جهان تبدیل شده است. در این میان، رقابت‌های امنیتی، سیاسی و ایدئولوژیک میان جمهوری اسلامی ایران و رژیم صهیونیستی همواره یکی از محورهای اصلی تحولات منطقه‌ای بوده است. با امضای توافقنامه‌های عادی‌سازی روابط برخی کشورهای حاشیه خلیج فارس با رژیم صهیونیستی، از جمله امارات متحده عربی و بحرین، زمینه‌های گسترش نفوذ تل‌آویو در نزدیکی مرزهای جنوبی ایران فراهم شده است. این روند، از دیدگاه ایران، تهدیدی مستقیم علیه امنیت ملی و منافع منطقه‌ای آن تلقی می‌شود.

از طرفی کشورهای حاشیه خلیج فارس از دیرباز به عنوان یکی از مناطق مهم راهبردی و اقتصادی در بین دولتها از موقعیت مهمی برخوردار بوده است که این نقش با استخراج نفت، و نظربه اینکه این کالا ، به عنوان کالایی اساسی در اقتصاد جهان، نقس بسزایی دارد و از سویی این کشورها نگاه خوبی نسبت به اهداف منطقه ای ایران نداشتند و بعد از انقلاب ، بیم و هراس با توجه به سیاست صدور انقلاب رو به فزونی نهاده است(نصر اصفهانی و همکاران ،۱۴۰۱: ۹۶)

این موضوع برای اعراب خلیج فارس به ویژه عربستان سعودی نیزبه خوبی قابل مشاهده است، به همین دلیل گسترش شیعیان را می توان یکی از نقاط مشترک تمایل بن سلمان و صهیونیست ها برای ارتباط رابطه دوسویه امنیتی نظامی قلمداد نمود.همچنین تاثیر پذیری حزب الله از آموزه های انقلاب اسلامی ، در واقع از جمله عوامل موثر در گرایش این گروه به استفاده از الگوی مقاومت و کاربرد روش های هر آمیز بر ضد اسرائیل می باشد(باقری دولت آبادی و بیگی، ۱۳۹۹: ۲۰) به همین سبب، بن سلمان با حمایت متحدین خود همچون امارات متحده عربی و بحرین، سعی در عادی سازی روابط دیپلماتیک رژیم صهیونیستی در منطقه را دارند؛ بنابراین حضور این رژیم در غرب آسیا با حمایت آمریکا و همپیمانشان، موجب تغییرات اساسی در موقعیت منطقه ای و نقش این کشور در سیستم امنیتی می شود(میرحسینی، و همکاران، ۱۳۹۹) چون موقعیت جغرافیایی رژیم یکی از آسیب پذیرترین و شکننده ترین موقعیت های جغرافیایی را در غرب آسیا می باشدبه نحوی که تمام فرودگاه های رژیم صهیونیستی در فاصله زمانی بین ۳ الی ۵ دقیقه ای از پایگاه های نظامی سوریه قرار دارند(طیرانی شعرباف و همکاران،۱۳۹۹: ۷) صهیونیست ها نیز در مقابل تهدیدات کشور خود به اقداماتی مبتنی بر ترور وحملات نظامی و موشکی متوسل می شوند(منفرد و همکاران ،۱۳۹۹ :۶۱۸)و درراستای دکترین امنیتی و دفاعی خود، با حمایت های وسیع آمریکا، به مسأله عادی سازی روابط دیپلماتیک با اعراب خلیج فارس مبادرت می ورزند. به نظر می رسد بخش مهمی از اهداف صهیونیست ها از این اقدام، اول ،ناامن کردن مرزهای جنوبی جمهوری اسلامی ایران و دوم، استفاده از امکانات و تجهزات جغرافیایی و راهبردی اعراب علیه ایران باشد که لازم است جمهوری اسلامی در مقابله با این حرکت راهبردهایی را مدنظر قرار دهد که این پژوهش به راهبردهای امنیتی در این رابطه می پردازد.

مبانی نظری پژوهش

در این بخش جهت توصیف و ادبیات تحقیق به تعریف اصطلاحات و مفاهیم به کار گرفته شده ونیز به چارچوب نظری مرتبط با موضوع پژوهش به طور کامل پرداخته می شود.

اصطلاحات و مفاهیم

تعریف راهبرد :

راهبرد یا استراتژی شامل تصمیم گیری است که مقصد کجاست و رسیدن به آن چگونه خواهد بود. راهبرد بیان قصد و نیت است، یعنی آنچه دوست داریم انجام دهیم و اینکه قصد داریم چگونه آن را به انجام برسانیم. استراتژی اهداف بلند مدت را تعریف می کند ولی عمدتاً تأکید آن بر چگونگی تحقق این اهداف است. استراتژی وسیله و ابزار ایجاد ارزش است (آرمسترانگ، ۱۳۹۰: ۳۷) در تعریف دیگر،استراتژی برنامه، موضع، الگوی رفتاری، سیاست یا تصمیمی است که سمت و سوی دیدگاه ها و جهت حرکت سازمان را نشان می دهد. استراتژی می تواند تحت سطوح سازمانی، وظایف و محدوده زمانی متفاوت تعریف شود(کاوسی،۱۳۸۹ :۱۵۲).

هم چنین در سند راهبردی توسعه صنعتی جمهوری اسلامی ایران آورده شده است که راهبرد مجموعه ای است از اهداف غایی، مقاصد اساسی، مأموریت های بنیادین، قواعد زیربنایی و نحوه تخصیص منابع برای دستیابی به اهداف، که جهتگیری و حرکت سازمان ها بر اساس آنها صورت می گیرد(سند راهبرد توسعه صنعتی، ۱۳۸۴).

تعریف نفوذ:

در لغت به معنی کنش یا قدرتی است که یک نتیجه را بدون اعمال آشکار زور یا بدون اعمال مستقیم فرمان ، تولید می کند(Webster, 2003: 641)در اصطلاح عبارت است از اعمالی که به صورت مستقیم و غیر مستقیم باعث تغییر در رفتار یا نظرات دیگران می شود (الوانی،۱۳۸۶ :۴۲ ۱) نفوذ، شکلی از قدرت است،اما متمایز از کنترل، اجبار، زور و مداخله. نفوذ را می‌توان رابطه میان بازیگرانی دانست که به‌موجب آن، یک بازیگر، بازیگران دیگر را وادار می‌کند تا به‌طریقی که خواست خود آنها نیست، عمل کنند. پول، غذا، اطلاعات، دوستی، مقام و تهدید، از جمله وسایلی‌اند که فرد به‌کمک آنها در رفتار دیگران نفوذ می‌کند(آقا بخشی و دیگران، ۱۳۸۶: ۳۱۴)که می تواند به صورت فردی ، جریانی و امنیتی تحقق پیدا نماید

چارچوب نظری پژوهش

بی شک هیچ نظریه و شیوه فکری نمی تواند نقش عمده و پراهمیت سیاست جهانی را دردوره هم عصر خود به طورکامل، بیان و تشریح نماید. بنابراین، هیچ یک از تئوری های علوم سیاسی و روابط بین الملل به صورت تنها نمی توانند همه حقیقت ها را بیان نماید. چراکه در دنیای امروز هیچ نظریه هم نظر را در روابط بین الملل نمی توان نظریه غالب و مسلّط پذیرش نمود.

در این پژوهش از چارچوب نظری رئالیسم تدافعی استفاده گردیده است و در این ارتباط کنت والتز، به عنوان اندیشمند واقع گرای تدافعی، معتقد است در شرایط آنارشی، امنیت بالاترین هدف است تنها زمانی که بقا تضمین شده باشد دولت ها می توانند آسوده خاطر به دنبال اهداف دیگر،نظیر آرامش و منفعت و قدرت باشند اولین نگرانی دولت ها به حداکثر رسانیدن قدرت نیست بلکه حفظ موقعیت آنها در نظام بین المللی است.(آجیلی وهمکاران، ۱۳۹۷ : ۱۷۱-۱۷۰).

بر اساس این مفهوم تحت آنارشی تلاش دولت ها برای افزایش امنیتشان منجر به کاهش امنیت سایر دولت ها می شود این معمای امنیت سبب می گردد که تا دولت‌ها نگران مقاصد قدرت نسبی آینده یکدیگر باشند(Taliaferro,2001:۱۲۹)برای خروج از معمای امنیت ناشی از توازن قوا رئالیستهای تدافعی برخلاف رئالیستم های تهاجمی که بر افزایش قدرت نسبی اصرار دارند معتقدند که باید بر افزایش امنیت نسبی تاکید کرد به همین دلیل آنها به جای توازن قوا بر توازن امنیت تمرکز می‌کنند (هدایتی شهیدانی و همکاران ، ۱۳۹۶: ۹۲)

استفان والت به عنوان یکی از نظریه پردازان اصلی واقع گرای تدافعی ، در راستای افزایش امنیت نسبی، تئوری موازنه تهدید را مطرح می‌کند والت معتقد است که کشورها نه بر اساس توازن قوا بلکه بر اساس توازن تهدید عمل می‌کنند یعنی آنها نه در برابر قدرت بلکه در برابر تهدید اقدام به موازنه سازی می کنند برای فهم عملیاتی مفهوم تهدید والت چهار شاخص را ذکر می‌کند نخست شاخص مجموعه قدرت که از تجمیع مولفه‌های قدرت مانند جمعیت ،توانایی اقتصادی ، وسعت ، ظرفیت فناوری و همبستگی سیاسی حاصل می‌شود این شاخص و وجه مشترک نظریات موازنه قوا و موازنه تهدید است اما موازنه تهدید تمرکز صرف بر آن را رد می‌کند دوم ، رابطه مستقیم درک از تهدید با نزدیکی جغرافیایی سوم قابلیت های تهاجمی دولت که بر اساس آن هرچه میزان توانمندی های تهاجمی یک کشور بیشتر باشد دغدغه‌های امنیتی آن نیز افزایش می یابد چهارم نیات تهاجمی

که طبق آن دولت دارای نیاز تهاجمی در مقایسه با دولت حافظ وضع موجود متضمن تهدیدات بیشتری است (دهقانی فیروزآبادی وهمکاران ، ۱۳۹۱ :۱۶) در همین زمینه ساز و کار اصلی پیشنهادی نظریه پردازان تدافعی برای مقابله با تهدید ایجاد موازنه به صورت اتحاد و ائتلاف است.

در واقع هرگاه دولت ها احساس کنند موجودیت یا منافع آنها از سوی سایر دولت‌ها با تهدید فوری مواجه شده است با اتحاد با یکدیگر به موازنه در برابر آنها می پردازند بنابراین آنچه در روابط بین الملل ها از اهمیت برخوردار است برداشت دولت ها از یکدیگر به عنوان تهدید است و نه صرفاً مقدار قدرت هر یک از آنها ، کشورها به دنبال موازنه در برابر قدرت تمامی بازیگران در حوزه های منطقه ای مختلف نیستند بلکه صـــــرفاً در برابر کشورهای تهدید اقدام به موازنه می کنند تا امنیت و ثبات ایجاد شود (مشیرزاده ، ۱۳۹۴: ۱۳۵) والت نظریه خود را درباره تشکیل اتحادها در غرب آسیا به کار می‌برد و چنین نتیجه می گیرد که موازنه سازی علیه قدرت امری رایج و عمومی نیست اما معادله سازی علیه تهدید در این سیستم فرعی منطقه ای امری متداول تر است(Paul, T.V 2004 :۸) با توجه به مفروضات واقع گرایی تدافعی به نظر می رسد رژیم صهیونیستی و شیخ نشین های حوزه خلیج فارس به دلیل نگرانی هایی که از تهدیدات ایران دارند در صدد ایجاد توازن تهدید از طریق ایجاد ائتلاف و اتحاد با یکدیگر هستند به عبارتی آنها سعی دارند تا با ایجاد موازنه تهدید در برابر تهدیدات منطقه ایران نسبی خود را تامین کنند.

زمینه‌های نفوذ رژیم صهیونیستی در کشورهای حاشیه خلیج فارس

رژیم صهیونیستی طی سال های اخیر، با هدف ایجاد مشروعیت و خروج ازانزوای منطقه ای اقدامات علنی و پنهان فراوانی را در دستور کار خود قرار داده است .اقدامات این رژیم به همراه خیانت ها و جاه طلبی های برخی سران منطقه ،فرصت بی بدیلی را جهت حضور و نفوذ منطقه ای با محوریت خلیج فارس برای این رزیم فراهم نموده است .شرایط شکننده ی سرزمین های اشغالی نیز بر اهمیت این تلاش افزوده است ،چرا که تنها طی سال ۲۰۲۰صهیونیست ها برگزاری سه دوره انتخابات پارلمانی ،تظاهرات مردمی در اعتراض به مشکلات اقتصادی و ناکامی کابینه نتانیاهو را شاهد بوده اند و این رژیم بیش از بیش برای برون رفت از انسداد سیاسی ،به عادی سازی و برقراری رابطه با کشورهای منطقه احساس نیاز نموده است . به علاوه بررسی اهداف رژیم صهیونیستی مبین آن است که این توافقات بیش از پرونده فلسطین ،ایران وقدرت منطقه ای آن را نشانه گرفته است .چرا که جمهوری اسلامی ایران طی سال های اخیر حضور و نفوذ در منطقه به ویژه در مجاورت مرزهای رژیم اشغالگر گسترش داده است .افزایش قدرت منطقه ای ایران برای رژیم صهیونیستی تهدیدی حیاتی محسوب می شود و بر همین اساس این رژیم معضل اصلی امنیتی خود را در ارتباط با تهدید های ایران حیاتی محسوب می شود و بر همین اساس این رژیم معضل اصلی امنیتی خود را در ارتباط با تهدیدهای ایران تعریف کرده ودر راستای رفع معضل امنیتی اقدام به گسترش مناسبات و نفوذ خود در منطقه خلیج فارس به عنوان یکی از مناطق مهم و استراتژیک مورد مناقشه با ایران نموده است.(صفایی مهر و همکاران ،۱۴۰۱: ۱۲۶)

موقعیت نامناسب بین المللی از ویژگی های مهمی است که امنیت اسرائیل را تحت تأثیر قرار داده است. در مجمع عمومی سازمان ملل متحد و حتی شورای امنیت رأی گیری ها همواره به ضرر اسرائیل بوده و تنها رأی وتوی آمریکا مانع از اتخاذ تصمیم شورای امنیت شده است. اسرائیل از برتری امتیازات خود در زمینه تکنولوژی برای جبران مشکلات پیشین در زمینه بین الملل بهره گرفته است و از طرفی به دلیل ضعف در تکنولوژی روز دنیا در کشورهای حاشیه خلیج فارس باعث گردیده است که کشورهای حاشیه خلیج فارس به منظور رفع خلا موجود به سمت وسوی رژیم صهیونیستی سوق پیدا نمایند.

ایـران نیز توانسته علیرغم تحریم شدید از سوی کشورهای اروپایی و آمریکایی با اتکا به توان داخلی به تولیـد انبوه موشـک هـای قاره پیما با برد بلند، و پهبادهای شناسایی متناسب به تهدیدهای روز دست یابد و ، با در اختیار قراردادن آن ها به گروه های متحد با ایران در محور مقاومت، شاهد برهم خوردن برابری نیروهای نظامی در غرب آسیا به سود رقیبان و دشمنان رژیم صهیونیستی منتهی گردیده است .

تشویش و دلهره بزرگ خیلی از سیاست مداران و نظامیان اسرائیلی نسبت به آینده ی جایگاه نسبی دولت یهودی در منطقه باعث شده است که به فکر بازبینی اساسی در استراتژیک امنیتی خود بیفتند.

به طور خاص، پس از جنگ ۳۳روزه و از سال ، ۲۰۰۶سیاست خارجی اسرائیل در قبال غرب آسیا از دو اصل پیروی کرده است: اصل اول سیاست عادی سازی روابط با کشورهایی مانند عربستان و متحدین عرب آن و نیز ترکیه و اصل دوم سیاست تقابل با جمهوری اسلامی ایران و متحدین منطقه ای آن به عنوان مهمترین چالش امنیتی این رژیم قلمداد می شود.(عباسی و همکاران ،۱۳۹۹: ۱۱)

برنامه هسته ای ایران مهمترین نگرانی اسرائیل است، زیرا این مسئله نه تنها از یک سو انحصار هسته ای این رژیم را در منطقه به چالش می کشد و می تواند باعث تشویق کشورهای عربی برای دستیابی به توانمندی هسته ای شود، بلکه از سوی دیگر، به صورت بالقوه موجودیت خود اسرائیل را نیز تهدید می کند. بنابراین، «فعالیتهایی که اسرائیل (برای دفاع از خود، برای قابلیت زدن ضربه و یا تلاش برای تضعیف برنامه هسته ای ایران) برای مقابله با این تهدید انجام می دهد، پیامدهای مستقیمی برای منطقه دارد. لذا درگیری این رژیم با ایران یک مسأله مهم منطقه ای است که افزایش آن می تواند باعث تغییر موازنه قدرت شود (Ehteshami,2014:45)همچنین برای اسرائیل، ایران به علت حمایت از حزب الله در لبنان و حماس در فلسطین تهدید محسوب می شود و تا زمانی که از این گروههایی که هژمونی اسرائیل را در منطقه به چالش میکشند، پشتیبانی کند،به عنوان تهدید برای تل اویو تلقی می شود (Aziz,2018:25)

با این حال رژیم اسرائیل یک بازیگر بانفوذ در منطقه است. از زمان تأسیس این رژیم، ارتش نهاد اصلی در ساختار اسرائیل باقی مانده است. ادامه روند نظامی گری در موضوع های گوناگون از جمله در دلواپسی امنیت عمومی در موردتصمیم گیری و برنامه ریزی ملی، اختصاص درصد بالایی از منابع ملی به قوای نظامی و توجه به خدمت سربازی برای بسیاری از گروه های اجتماعی و فرهنگی رژیم صهیونیستی نمودار شده است. سیاستمداران یهودی به بهانه ناامنی در مناطق پیرامونی خود، مخالف تغییر این روند بوده اند (Lotfian,2017:188)رژیم اسرائیل نشان داده که می تواند در روابط قدرت عربی نفوذ کند و حداقل تلاش آنها را برای دستیابی به یک استراتژی جمعی علیه خود مختل کند(Ehteshami,2014:44)اسرائیل موفق شده است ایران را به تهدید نخست برای برخی کشورهای عربی تبدیل کند و با تبلیغات و عملیات روانی،ایـــــده ایران هراسی خود را در منطقه با عادی سازی روابط با کشورهایی مانند امارات متحده عربی و بحرین و روابط پشت پرده با عربستان سعودی و دیگر کشورهای عربی عملیاتی کند.(عباسی و همکاران ،پیشین :۱۵)

شیخ خلیفه بن زاید رئیس دولت امارات که به دلیل بیماری بردارش شیخ محمد بن زائی ولیعهد ابوظبی اداره امور کشور را درد دست گرفته است با محمدبن سلمان ولیعهد سعودی ولیعهدی که عملا نفر اول است ماجرا جویی دوگانه را در منطقه تشکیل داده اند آنها به نوعی به دنبال ماجراجویی و اقدامات غیر معمول و خطرناک هستند این رهبران عربی جنگ در یمن را آغاز کردند و از تحریم های حداکثری ترامپ علیه ایران نیز حمایت به عمل آورده اند علاوه بر این از دولت شرق لیبی (ژنرال کودتا چی خلیفه خفتر) حمایت کرده و قطع رابطه و تحریم و محاصره قطر به دنبال سرنگونی حکومت فعالی کشور بوده است همچنین آنها وارد نزاع با ترکیه شده اند (غیبشاوی، ۱۳۹۹: ۲۵)

بنابراین روحیه ماجراجویی و جسارت محمد بن زاید سبب شده است تا وی در تصمیم گیری در رابطه با اقدام تاریخی عادی سازی روابط کشورهای حوزه خلیج فارس پیشگام باشد و زمینه را برای سایر حکام و محافظه کار این منطقه نظیر بحرین فراهم سازد . بحرین به دلیل ضعف ساختاری و ژئوپلیتیک که سیاست منفعلانه ای را درقبال تحولات منطقه در پیش گرفته است عملا در چارچوب منویات و سیاست های منطقه ای عمل می کنند بنابراین اقدام رهبران کشورهای عربی در عادی سازی در روابط با اسرائیل امری قابل پیش بینی به نظر می رسید در مقابل و در زمان نخست وزیری نتانیاهو فرار از مشکلات داخلی یکی از عوامل تاثیر گذار در نزدیکی اسرائیل با کشورهای عربی منطقه بوده است به عبارتی در شرایطی که دولت ائتلافی متزلزل اسرائیل گرفتار دوگانگی نخست وزیری فساد گسترده و انتخابات زودهنگام بودو محبوبیت نتانیاهو نیز با شیوع ویروس کرونا و بیکاری شدید کاهش یافته بود و این مسله فرصت خوبی در اختیار وی گذاشته تا افکار عمومی را به سوی مسائل سیاست خارجی منحرف کرده

و از یک دستاور د عرصه منطقه ای به عنوان اهرم پشتیبان داخلی استفاده نماید علاوه بر این نتانیاهو که به دلیل سیاست های غیر انسانی و غیر قانونی مانند گسترش شهرک نیشنی یهویان در خاک فلسطین محاصره غزه و تلاش برای الحاق بخش هایی از خاک فلسطین به اسرائیل نابود کردن طرح دو کشور تاکید بر الحاق قدس شرقی به اسرائیل و حمایت از اقدامات نژاد پرستانه مانند اعلام اسرائیل به عنوان کشور یهودی در انزوا قرار داشت (همان: ۱۳۹۹ : ۱۳۵) به دنبال کسب مشروعیت بین المللی و ترمیم وجهه خود در سطح بین المللی نیز می باشد .

تهدیدات نفوذرژیم صهیونیستی در کشوهای حاشیه خلیج فارس برای ایران

کشورهای حاشیه خلیج فارس از دیرباز به عنوان یکی از مناطق مهم راهبردی و اقتصادی در بین دولتها از موقعیت مهمی برخوردار بوده است که این نقش با اکتشاف نفت، و با توجه به نقش اساسی آن در اقتصاد جهانی، امنیت و ثبات این منطقه یکی از دغدغه های مهم کشورهای منطقه و جهان است. در این میان جمهوری اسلامی ایران به واسطه دارا بودن جایگاه مهم استراتژیک مانند تسلط بر تنگه هرمز و نیز دارا بودن منابع عظیم نفت و گاز مهمترین و پرپتانسیل ترین کشور درمیان مجموعه کشورهای این منطقه به حساب می آید. به گونه ای که قبل از انقلاب اسلامی نیز،ایران توانست به واسطه آمریکا نقش هژمونی منطقه را کسب کند. اما این نقش بعد از انقلاب باتوجه به حوادثی چون ۱۱ سپتامبر کمرنگ شده و ایران به حاشیه رانده شد.(روانبند،پیشین :۱۲۶)

پس از حضور یهودیان و ایجاد تشکیل این رژیم و پشت سر گذاشتن جنگ های متعدد به ویژه جنگ ۳۳ روزه، این رژیم برآن شد که برای به دست آوردن امنیت پایداردست به تغییراتی بزند(سهرابی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۴۱)یکی از این تغییرات توسعه امنیت پایدار برای صهیونیست،گسترش روابط سیاسی و نظامی با دشمنان جبهه مقاومت، علی الخصوص ایران می باشد از طرفی روابط اعراب و رژیم صهیونیستی با سوءظن های همراه است؛ اما گسترش نفوذ جمهوری اسلامی ایران به ویژه پس از پایان نسبی داعش و عمیق تر شدن ائتلاف شیعیان عراق، سوریه،یمن، پاکستان و حتی افغانستان، گستره تهدیدات امنیتی و ادامه حیات رژیم صهیونیستی را هرروز سخت تر می کند . این موضوع برای اعراب خلیج فارس به ویژه عربستان سعود ی نیزبه خوبی قابل مشاهده است، به همین دلیل گسترش شیعیان رامی توان یکی از نقاط مشترک تمایل بن سلمان و صهیونیست ها بر ی ارتباط رابطه دوسویه امنیتی نظامی قلمداد کرد.

این موضوع که پیشتر جمهوری اسلامی ایران ازطرف حزب الله لبنان، به توسعه نفوذ ایده های مقاومت به سایر شیعیان کشورهای عربی از جمله یمن، عراق و سوریه اقدام شده بود (باقری دولت آبادی و همکاران، ۱۳۹۹: ۲۰)به همـــین سبب، بن سلمان با حمایت متحدین خود همچون امارات متحده عربی و بحرین، سعی در عادی سازی روابط دیپلماتیک رژیم صهیونیستی در منطقه را دارند. بنابراین حضور این رژیم در غرب آسیا موجب تغییرات اساسی در موقعیت منطقه ای و نقش این کشور در سیستم امنیتی گردید .

موقعیت جغرافیایی رژیم صهیونیستی مبین این موضوع بوده که رژیم صهیونیستی یکی از آسیب پذیرترین و شکننده ترین موقعیت های جغرافیایی را در غرب آسیا دارد؛ به نحوی که تمام فرودگاه های رژیم صهیونیستی در فاصله زمانی بین ۳الی ۵ دقیقه ای از پایگاه های نظامی سور یه قرار دارند (طیرانی شعرباف و همکاران، ۱۳۹۹: ۷)

صهیونیست ها در مقابل تهدیدات کشور خود به اقداماتی مبتنی بر ترور وحملات نظامی و موشکی متوسل می شوند (منفرد و همکاران،۱۳۹۹: همان)اما در راستای دکترین امنیتی و دفاعی خود، با حمایت های وسیع آمریکا، به مسأله عادی سازی روابط دیپلماتیک با اعراب خلیج فارس مبادرت می ورزند. به نظر می رسد بخش مهمی از اهداف صهیونیست ها از این اقدام، اول ،نا امن کردن مرزهای جنوبی جمهوری اسلامی ایران و دوم، استفاده از امکانات و تجهزات جغرافیایی و راهبردی اعراب علیه ایران باشد.

در روزهای آغازین تاسیس دولت اسرائیل، ایالات متحده و متحدانش از توافقی موسوم به اتحاد پیرامونی (Periphery the of Alliance) حمایت کردند؛ اتحادی سه جانبه بین قدرت های غیرعرب در غرب آسیا شامل: اسرائیل، ترکیه و ایران. در حالی که اسرائیل قادر بود پیوندهای محکم خود را برای دهه ها حفظ کند، این اتحاد هرگز به میزانی که برخی امیدوار بودند، مستحکم نبود .

صلح ابراهیم برای عادی سازی روابط اسرائیل با این کشورها اکنون بخشی از یک پکیج بزرگتر در منطقه است. این نه در مورد صلح است، نه در مورد روابط بین کشورها است. این یک اتحاد نظامی است که به رهبری اسرائیل در منطقه ایجاد می شود. اتحاد نظامی که در وهله ی اول در مورد مقابله با ایران است که همچنان در راس برنامه ی شکست خورده ی سیاست خارجی ترامپ قرار دارد. (قادری و همکاران ،۱۳۹۹ :۳۱)

رژیم اسرائیل در استراتژیک سیاست خارجی خود همیشه بر یک اصل بنیادی تاکید و اصرار داشته است و آن عدم بروز و ظهور هژمون منطقه ای هست(Haass,2006:61)از این رو، این رژیم در راستای بالا بردن تهدیدات علیه ایران، پیوسته استفاده از اهرم فشار بر آمریکاو قدرتهای غربی را در جهت بالا بردن تحریم های اقتصادی و بهره برداری از ابزار نظامی را مورد مداقه قرار داده است . (Rubin,2009:41)

اسرائیل حساسیت زیادی نسبت به فعالیتهای هسته ای ایران دارد و دول غربی را در جهت متوقف سازی فعالیتهای ایران به شدت تحت فشار قرار داده است. در واقع یکی از انگیزهای اصلی آمریکا برای کنترل بیشتر بر فعالیت های هسته ای ایران، نگرانی از امنیت اسرائیل است. در حال حاضر، ایران به لحاظ فناوری و سامانه های موشکی، به وضعیتی رسیده که به راحتی میتواند این رژیم را هدف قرار دهد. به علاوه آمریکا و رژیم اسرائیل از این نگرانند که با توسعه قدرت نظامی ایران و درنهایت رسیدن به سلاح هسته ای، گروههای مقاومت نیز در آینده به سلاح هسته ای مجهز شوند(Ghanbarloo’2018:157 ,)

ر اهبردهای امنیتی ایران در مقابله با نفوذ رژیم صهیونیستی در کشورهای حاشیه خلیج فارس

تاکنون عمده ترین نگرانی کشورهای منطقه و قدرت های بزرگ غربی در منطقه ی خلیج فارس، مسئله ی «امنیت» بوده است. پس از جنگ جهانی دوم، انگلستان به عنوان قدرت مسلط منطقه، نظم سنتی را، که از پیش ایجاد کرده بود، همچنان حفظ نمود. در سال ۱۹۷۱، با خروج انگلیسی ها، آمریکا با اجرای سیاست معروف «دو ستونی» در قالب آموزه ی نیکسون، نظام امنیتی منطقه را شکل داد. اما در سال های پایانی دهه ی هفتاد، با انقلاب ایران که در منطقه رخ داد این سیاست تغییر پیدا نمود . تا اینکه در اوایل دهه ی ۱۹۸۰، یک نظام امنیتی جدید به نام «شورای همکاری خلیج فارس»، در حاشیه ی جنوبی به وجود آمد که با حمله ی عراق به کویت، ناتوانی آن را به اثبات رساند. (نعیمی ارفع،۱۳۷۰ :۴۵)

دیپلماسی فروش تسلیحات از طریق کانالهای غیر رسمی و به صورت پنهانی یکی از ابزارهای دیپلماتیک رژیم اشغالگر قدس جهت تاثیرگذاری بر تصمیمات سیاست خارجی کشورهای غیرهمسو با اهداف امنیتی این رژیم است. انتقال تسلیحات موشکی، پهپادی از انگلستان به پاکستان، مصر، امارات، عربستان و عمان در ابتدای شروع این نوع از دیپلماسی امری رایج در دستگاه سیاست خارجی رژیم بود. پس از سال ۲۰۱۰ این رژیم تجهیزات نظامی و پهپادی به همراه لوازم یدکی تسلیحات پیشرفته موشکی و هوایی را به صورت مستقل در اختیار امارات و دیگر کشورهای عرب قرار داد. (صفاتاج،۱۳۹۹: ۹)

اتحاد کشورهای عربی و اسرائیل موجب ایجاد انشقاق در جهان اسلام و تغییر الگوهای دوستی و دشمنی در منطقه می‌گردد؛ این امر می‌تواند به ضرر منافع ملی جمهوری اسلامی ایران باشد.

در سند راهبردی ارتش رژیم صهیونیستی در سال۲۰۱۵ علاوه بر قدرت نظامی برابزارهای قدرت نرم منطقه ای شامل برقراری روابط با کشورهای غرب اسیا به عنوان فرصتی برای بازدارندگی بیشتر تاکید شده است به عبارتی شکل گیری دو مینوی روابط با کشورهای منطقه به تقویت بازدارندگی رژیم صهیونیستی کمک خواهد کرد (عباسی خوشکار ۱۳۹۹)

در مقابل نیز شیخ نشین های منطقه رژیم صهیونیستی را شریکی بالقوه به منظور رویایی با رقیبان منطقه ای خود از جمله ایران ، ترکیه و قطر و همچنین بالا بودن گسترش نفوذ بر سیاسیت غرب آسیا ای آمریکا می دانند (غلام نیا و همکاران،۱۳۹۹: ۱۲۵) در واقع عادی سازی روابط با کشورهای عربی خلیج فارس نه تنهاتابع روابط با اسرائیل را از بین برده است بلکه شرایط را برای شکل گیری بلوک بندی ژئوپلیتیک علیه ایران فراهم ساخته است در حال حاضر تهدیدات ایران نقطه اشتراک اغلب شیخ نشین های منطقه و اسرائیل محسوب می شود به همین دلیل در طول یک دهه گذشته تمایل به ائتلاف سازی بین کشورهای حوزه خلیج فارس و اسرائیل به ویژه در قبال فعالیت های هسته ای و نفوذ فزاینده منطقه ای ایران افزایش یافته است .

همین موضوع منجر به وابستگی متقابل امنیتی در میان شیخ نشین های خلیج فارس و همچینن بین آنها و اسرائیل در قبال تهدیدات ایران شده است آنها براین اعتقاد هستند که سیاست های منطقه ای ایران امنیت منطقه را تهدید کرده و منجر به بی ثباتی منطقه ای شده است بنابراین می توان استنتاج کرد که ائتلاف عبری –عربی به یک دردسر استراتژیک برای ایران تبدیل شده است که مسیر حفظ و تقویت مناسبات مطلوب با همسایگان جنوبی را برای تهران دشوار شاخته است.

در این ارتباط جمهوری اسلامی ایران جهت جلوگیری از نفوذ اسرائیل در کشورهای حاشیه خلیج فارس و مقابله با ائتلاف عبری – عربی لازم است به دنبال راهبردهایی باشند که به آن اشاره می گردد .

۱ .راهبرد ایجاد تعامل و همگرایی

ایجاد صلح و ثبات و اجتناب از جنگ قانع کننده ترین دلیلی است که محققان روابط بین الملل اعتمادسازی آن را بعنوان یک اهمیت و ضرورت بیان کرده ا ند. فریدمن در بیان ضرورت اعتمادسازی می گوید: "ارزش اصلی تدابیر اعتمادسازی ممکن است در روند واقعی اعتمادسازی در زمان صلح باشد که به آرام شدن تنش ها کمک می کند، بگونه ای که احتمال ایجاد بحران های جدی را از میان می برد" (روشندل و سیف زاده، :۱۳۸۲ ۲۱) به بیان دیگر، نیاز مبرم به اعتمادسازی نشانگر آن است که مشکل امنیتی وجود دارد. اعتمادسازی به کشورهای منطقه ی خلیج فارس کمک می کند تا بر موانع سیاسی و روانی عدم اعتماد و سوءظن موجود غلبه نمایند و یک هدف مشترک را تحقق بخشند.(نظرنیا و همکاران،۱۳۹۷: ۵۲)

اقدامات اعتمادسازانه می توانند کمک های مهمی به ترویج نگرش همکاری امنیتی در میان هر یک از دولت های منطقه بنمایند. همچنین این اقدامات می توانند با نهادینه کردن مجاری گفت و گو و با مدیریت بحران و جلوگیری از منازعه، موجب ایجاد ثبات هرچه بیشتر در منطقه گردند. نهایت اینکه اقدامات اعتمادسازانه می توانند به عنوان نشانه ی همکاری منطقه ای به کار روند و موجب هر چه بیشتر شدن تنش زدایی و اختلاف بین کشورهای منطقه ی خلیج فارس گردند.

امروزه کشورهای منطقه باید از طریق افزایش امنیت در منطقه ی خلیج فارس، بتوانند امنیت خود را بر پایه ی اعتماد متقابل، گسترش منافع و همکاری مشترک تأمین نمایند.

در این رابطه اقدامات اعتمادسازانه ی ایران دارای چهار نقش مکمل هستندکه به آن اشاره می گردد.

۱. نقش آموزشی؛ تا از این طریق، کشورها با یکدیگر آشنا شوند و درک متقابل یکدیگر در منطقه پدید آید.

۲ .نهادینه کردن مجاری گفت و گو میان ایران و کشورهای منطقه و کمک به مدیریت بحران؛

۳ .دست یابی به نیات و مقاصد کشورهای منطقه؛

۴. ایجاد همکاری منطقه ای و ارسال پیام های همکاری و مصالحه در صورت ضرورت...(باقری ،۱۳۸۶: ۱۱۳)

۲. راهبرد بازدارندگی

راهبرد بازدارندگی مستلزم طراحی سیستم تنبیهی گسترده و تهدید به کاربرد آن در مواجهه احتمالی است؛ به شکلی که هزینه هرگونه اقدام– در اینجا نظامی– افزایش یابد. به طورکلی چهار نوع بازدارندگی را می توان از هم تفکیک کرد: بازدارندگی بر مبنای استراتژی دفاعی، در این الگو دفاعی منحصر به حفظ تمامیت ارضی کشور تعریف شده و مقابله نظامی با دشمن صرفا در فضای معطوف به داخل خاک یا در مرزهای سرزمینی مدنظر قرار می گیرد. نوع دوم بازدارندگی مبتنی بر استراتژی تهاجمی است که

تلاش می شود عمدتا میدان بازی و صحنه نبرد با دشمنان به فواصل طولانی از مرزهای سرزمینی منتقل گردد. در نوع سوم شاهد شکلی از بازدارندگی تلفیقی هستیم که ترکیب تهاجم و دفاع با محوریت استراتژی تهاجمی حاصل می شود. در این حالت، کشور از حالت انفعالی نوع نخست خارج می شود و عملیات های فرامرزی متعددی را در خارج از خاک خود با هدف مقابله با عناصر تهدیدزا به انجام می رساند؛ با این همه برخی ملاحظات و جوانب و فشارهای افکار عمومی سبب می گردد تا از اتخاذ بازدارندگی مبتنی بر استراتژی تهاجمی (نوع اول) بی پروا و بی ملاحظه امتناع شود. نوع چهارم، بازدارندگی تلفیقی با محوریت استراتژی دفاعی است. در این حالت، اساس بازدارندگی بر مبنای دفاع معنا می یابد و صرفا برخی مقابله های موردی در بیرون مرزهای سرزمینی علیه عناصر تهدیدزا به وقوع می پیوندد (قیصری و همکاران ،۱۳۹۵ :۶)

استراتژی بازدارندگی ایران باعث ایجاد توازن در مقابله با ایالت متحده امریکا ،نفوذ اسرائیل و نیز کشورهای منطقه خلیج فارس و تامین و حفظ امنیت خلیج فارس و منافع ملی می گردد؛ چراکه سه کشور عربستان، امارات و بحرین تالش می کنند تا مانع برقراری یک توافق امنیتی بین ایران و کشورهای خلیج فارس شوند و تلاش این کشورها این است که همواره پای آمریکا به خلیج فارس باز باشد تا به زعم خود مانع نفوذ ایران شوند. لذا به کارگیری استراتژی بازدارندگی جهت مقابله با عوامل بحرا ن آفرین و بی ثبات کننده و ارتقای جایگاه ایران الزامی است(پاکدل و همکاران :۱)

۳.مقابله با انحصار و هژمونی هسته ای اسرائیل

در واقع اسرائیل از دستیابی سایر کشورهای منطقه به توانایی هسته ای با هر وسیله ممکن ممانعت به عمل می آورد و برای دستیابی به این هدف حتی از تجاوز آشکار به کشورهای منطقه با اتکا به حمایت کشورهای غربی ابایی نداشته و حمله نظامی همواره در دستور کارشان قرار دارد (محمودی ،۱۳۹۹: ۲۰۹) اسرائیل عقیده دارد از هر وسیله ای باید استفاده گردد تا کشور های خاورمیانه به ویژه سه کشور ایران،عراق و سوریه به سلاح هسته ای دست پیدا نکنند

جمهوری اسلامی ایران هم براساس دلایل و برهان عقیدتی – مذهبی خود از اول پیروزی انقلاب، با توجه به تضاد ایدئولوژیک رژیم اسرائیل را در حد و مقدار دشمن و خطر متوجه امنیت خود به حساب آورده است همانگونه که اسرائیل ایران را دشمن خود به حساب آورده است با توجه به این دشمنی، اسرائیل در کنار پشتوانه مداوم خود آمریکا در دهه های اخیر همیشه ایران را تهدید به حمله نظامی، براندازی نظام و حداقل اعمال تحریم های گوناگون اقتصادی، تجاری، سیاسی و نظامی نموده است (Ritbergger'2002:39) ایران چاره ای نداشته که بیشتر اوقات از موضع دفاعی و برپایه حفظ وضع خود چاره جویی و طرح های مختلف علمی، فناوری، توسعه اقتصادی و توسعه و تقویت و بالا بردن بنیه نظامی را طراحی، نقشه ریزی و پیاده کند، برنامه صلح آمیز هسته ای ایران هم ازجمله دست آوردهای قابل توجه در زمینه علمی فن آوری است Jorgensen and . (Philip,2002:75)

جمهوری اسلامی ایران نیز مانند سایر بازیگران بین المللی بهترین ساز کار ابزار تامین امنیت نظامی را داشتن قدرت و نیروی نظامی کافی و کارآمد برای جلوگیری و مقابله با تهدیدات و تهاجم نظامی تلقی می کند بدون تردید نیروی نظامی برای اجتناب از جنگ یا پیروزی در آن و تامین امنیت نظامی لازم است ولی کافی نیست. زیرا اولاً در اثر تفکیک ناپذیری توان تهاجمی و تدافعی از یک سو و واکنش توازن بخش سایر کشورها از سوی دیگر افزایش قدرت نظامی موجب ایجاد معمای امنیت می شود. به گونه ای که به رغم ارتقای نیروی نظامی کشور میزان امنیت آن کاهش می‌یابد و نهایتاً نیز ممکن است به جنگ ناخواسته بیانجامد.

۴. پیمان های همکاری با کشورهای خلیج فارس

پیمان های دفاعی می توانند ماهیتی تدافعی یا بازدارنده داشته باشند و کشور ایران برای تامیـــن امنیت خود به پیمان تدافعی نیازمند است و این موضوع در قالب تئوری موازنه تهدید، رهیافت نئو رئالیسم تدافعی اهمیت دارد موازنه تهدید نوعی از شرایط آنار شیک بین المللی است و از طرفی انجام چنین اهدافی از طریق خودیاری کار سختی است از این رو گسترش پیمان های

دفاعی از جمله اقداماتی است که تامین امنیت و تحقق اهداف راهبردی را به وجود خواهد آورد و این امر مثل این است که سایر کشورها و بازیگران شرکت کننده در پیمان دفاعی بتوانند اثر موثری را ایفا کنند .

نظریه پردازان پیمان دفاع منطقه‌ای که در گروه اصلی که قسمتی از آن تحت تاثیر اندیشه های نو رئالیستی واقع گردیده است و دسته دیگر بر اساس رهیافت های استراتژیک مربوط به رویکرد نو لیبرالیسم به بیان پیمان دفاعی پرداختند در این ارتباط «استفان والت» تئوری توازن تهدید را ارائه می دهد وی بر این اعتقاد است که هر نوع پیمان دفاعی برای مقابله با اشکال متنوع از طبیعت فاصله است اگر کشوری میخواهد . تغییر وضع موجود در آن شرایط ترجیح می‌دهد که رویکرد خود را بر اساس متوازن سازی تهدید انجام و پیگیری نماید. (Walt, ۱۹۸۵ :۹۲)

استفان والت را باید نظریه پرداز موازنه تهدید در تنظیم پیمان های دفاعی دانست و بر این اعتقاد است که هرگونه اتحاد پیمان نیاز به همکاری منطقه و همچنین احساس درد مشترک باشد . (Walt ’1987:۲۶)پیمان های دفاعی مورد نظر ایران می تواند ماهیت دوجانبه و یا چندجانبه داشته باشد. کشوری که از ابزارهای مؤثر برای «قدرت سازی منطقه ای» برخوردار است، قادر خواهد بود تا زمینه های لازم برای اجرایی سازی پیمان دفاعی را فراهم آورد.((مصلی نژاد ،۱۳۹۲: ۱۱۷)از سوی دیگر باید تأکید داشت که پیمان دفاعی ماهیت آشکار و صریح دارد. چنین ماهیتی را میتوان «پیام پیمان دفاعی» دانست. زیرابه سایر بازیگران هشدار می دهد که هرگونه رفتار سیاسی و امنیتی می تواند با عکس العمل جمعی و مشترک بسیاری از کشورهای عضو پیمان روبرو شود جمهوری اسلامی ایران را میتوان در زمره واحدهایی دانست که از یک سو به عنوان نمونه جدیدی از واحدهای سیاسی محسوب می شود و از طرف دیگر می توان آن را به عنوان نمادی از «قدرت انتقادی» در برابر نقش آفرینی محوری قدرت های بزرگ دانست. در چنین شرایطی، کارویژه دفاعی و امنیتی جمهوری اسلامی ایران را می توان نقد عملی نشانه های تحرک هژمونیک آمریکا در سیاست بین الملل دانست.

تاریخ همکاری های دفاعی ایران نشان می دهد که پیمان های دفاعی ایران در دوران قبل ازانقلاب تابعی از شرایط و نشانه های بین المللی بوده است. این امر در شرایطی که نقش سیاسی و بین المللی ایران ارتقا یافت، از اهمیت و مطلوبیت متفاوتی برخوردار شده است. هم اکنون جمهوری اسلامی ایران منادی دفاع از موجودیت و جایگاه سیاسی کشورهای منطقه می باشد.این امر تأثیر خود را در نقش ملی ایران منعکس می سازد(مصلی نژاد،همان)

۵ .هسته مقاومت و جلوگیری از نفوذ اسرائیل در کشورهای خلیج فارس

از لحاظ نظامی، محور مقاومت در جنگ های رودررو با دشمنان خود همچون رژیم صهیونیستی همواره نشان داده است که از توانایی بالایی برخوردار است. کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس، با توجه به سیاست های تجدید نظر طلبانه و گسترش روزافزون محور مقاومت به این نتیجه رسیده اند که دیگر بدست آوردن نظامی انفرادی نمی تواند برای دفاع کارساز باشد. به همین علت، در کنار توجه جدی به توانمندسازی تسلیحاتی خویش، به تشکیل سازمان دفاعی مشترک با رژیم صهیونیستی برای حفاظت از خود در برابر تهدید جمهوری اسلامی مبادرت ورزیده اند (آقایی و همکاران ،۱۳۹۴: ۲۲)

اما روند کلی قدرت یابی محور مقاومت در منطقه زمانی به خوبی نمایان می شودکه ابتدا موقعیت های ژئوپلتیکی کشورهای عضو این محور در کنار هم در نظر گرفته شود که از خلیج فارس تا دریای مدیترانه را در برمی گیرد. بی شک جنگ ۳۳ روزه حزب الله لبنان و اسراییل در تابستان (۲۰۰۶)یکی از مواردی بود که در ترسیم ژئوپلتیک منطقه خاورمیانه و ژئوپلتیک محور مقاومت بسیار موثر واقع افتاد. این جنگ توازن قدرت در لبنان را به نفع حزب الله و در خاورمیانه به نفع محور مقاومت (ایران، سوریه، حماس و جهاد اسلامی) تغییر داد و پدیده ای به نام "ژئوپلیتیک مقاومت" را در ادبیات سیاسی منطقه وارد کرد (نادری،۱۳۹۳: ۱۳۲)

دسترسی بیشتر کشورهای عضو محور مقاومت به منابع نفت و گاز و منابع معدنی، توانایی اقتصادی بالایی را در اختیار اعضای این محور قرار داده است. از لحاظ نظامی نیز محور مقاومت در جنگ ها و نبردهای رودررو با دشمنان خود، همچون رژیم

صهیونیستی همواره نشان داده است که از توانایی بالایی برخوردار است. شکست ارتش اسراییل در جنگ ۳۳ روزه و ۲۲ روزه نشان داد که محور مقاومت برخالف پیشبینیهای سران صهیونیستی از قدرت بسیار باالیی در زمینه نظامی برخوردار است.

علاوه بر قدرت نظامی و اقتصادی، جمعیت نیز یکی دیگر از عناصر مهم قدرت محسوب می شود .کشورهای محور مقاومت از این جهت وضعیت بهتری نسبت به رژیم اسراییل دارند. جمعیت اندک و نرخ پایین رشد جمعیت در سرزمین های اشغالی همواره یکی از مشکلات اساسی پیش روی رژیم صهیونیستی بوده است. همچنین بیشتر کشورهای محور عربی نیز همچون اردن، امارات، قطر و حتی خود عربستان از لحاظ جمعیتی وضعیتی بهتر از اسراییل در مقایسه با کشورهای محور مقاومت ندارند. در برابر آنها کشورهای محور مقاومت به خصوص ایران با جمعیت باالا، از توانایی گسترده ای در تجهیز نیروی انسانی برخوردار هستند؛ بنابراین، وجود کشورهای قدرتمند در محور مقاومت و افزایش قدرت این محور به واسطه سیاست های مشترک و ائتلافی در بین خودشان همواره یک عامل تهدیدزا برای محور عربی– عبری به حساب می آید.(رسولی و همکاران ،۱۳۹۸ :۱۲۳)

۶. تسلیحات نظامی و دفاعی

باتوجه به پیشرفت فناوری و کاربرد آن در تأمین امنیت ملی برای کشورهایی که می خواهند در صحنه رقابت جهانی حضور داشته باشند، نمی توان تأثیر عدم دسترسی به فناوری را بر امنیت نادیده گرفت. تلاش برای افزایش توانمندی نظامی و دفاعی کشور، بی شک یکی از مهمترین محورهای راهبرد نظامی هرکشور مستقلی از جمله جمهوری اسلامی ایران برای مقابله با تهدیدات است. بدین منظور، پس از انقلاب اسلامی تاکنون، تلاش های مهمی، ازجمله تلاش برای افزایش توان دفاعی و آمادگی نیروها، طراحی برنامه های کلان برای ساخت تسلیحات در داخل باتوجه به اعمال تحریم های گسترده و کسب آموزش های حرف های و پیشرفته انجام شد که دراین زمینه، برنامه ریزی برای دستیابی به فناوری موشک های پیشرفته مهمترین محور تلاش های ایران در زمینه افزایش ضریب امنیت دفاعی بوده است (امینیان و همکاران ،:۱۳۹۵:۵۵)

بنابراین، جمهوری اسلامی دفاع موشکی را به عنوان گزینه ای گریزناپذیر در مقابل تهدیدات منطقه ای و فرامنطقه ای می بیند. ایران به عنوان کشوری که جزو ترتیبات رژیم کنترل تکنولوژی موشکی نیست، تا به حال از پذیرش آن ممانعت داشته و تلاش های بسیاری برای خنثی سازی کارکرد آن در نظام بین الملل انجام داده و توانسته است جدا از این رژیم به پیشرفت های قابل ملاحظه ای در زمینه تکنولوژی موشکی، موشک های بالستیک، موشک های کروز و پهپادها دست یابد. این امر با توجه به موقعیت ژئواستراتژیکی ایران، برای امنیت ملی آن اهمیت بسیاری دارد. بنابراین بارها در مجامع بین المللی به مخالفت صریح با این رژیم برخواسته و کوشیده است ترتیبات بین المللی عادلانه تری را در زمینه موشکی ارائه دهد (Christie,2016:9)

جدای از دست یابی به تکنولوژی موشک ایران با قدرت دریایی خود می تواند گذرگاه های صدور نفت را در خلیج فارس ببندد که این اقدام با داشتن زیردریایی های مدرن و مجهز به موشک کروز ممکن می شود.و از نظر هوا فضا از توان تهاجمی بالایی علیه اهداف دور برخوردار است، زیرا به موشک های بالستیک و... مجهز است.

بنابر این توان نظامی و تسیحاتی جزء منابع قدرت ایران محسوب می شود واین توان آتش ایران، مهم ترین متحدان استراتژیک آمریکا در منطقه یعنی اسرائیل، عربستان سعودی و کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس را در سایه گستره ی چتر نظامی و تسلیحاتی ایران قرارمی دهد. با این حساب توازن قوای منطقه ای به هم خورده و محاسبات ایالات متحده درگیر یک بازیگر توانمند و معارض بامنافع ایالات متحده شده است.

نتیجه گیری و پیشنهادات

امنیت کشورهای حاشیه خلیج فارس و مشروعیت داشتن قدرت در این منطقه به عوامل بیرونی و فرا منطقه ای بستگی دارد در این ارتباط عوامل فرا منطقه ای با سوء استفاده از ضعف های داخلی که در بین این کشورها وجود دارد سیاست در منطقه خلیج فارس را تابع منفعت های جهانی خود قرار داده است. بنابر این عدم هماهنگی بین ساختارهای سیاسی در بین این کشورها به همان قدر که بر سیاست خارجی آنها تأثیر میگذارد، به همان اندازه بر همکاریهای منطقه ای و امنیت منطقه تأثیر می گذارد.

در حال حاضر مسائل امنیتی در خلیج فارس به دلیل عدم منافع ملی همسو در کشورهای منطقه و عدم نیازهای متقابل و وجود تلاش کشورهای درون منطقه ای و رقابت ها و تضادها با مشکل مواجه است. مسلما حضور و نفوذرژیم صهیونیستی در این کشورها باعث تشدید و استمرار بحران می شود.

در این میان از جمله کشورهایی که دچار مشکل امنیتی می شود جمهوری اسلامی ایران می باشد که لازم است راهبردهای لازم را جهت جلوگیری از نفوذ این رژیم به کار ببرد .

اولا: لازم است که جمهوری اسلامی ایران تعریف کاملتری از طرح امنیتی برای خود و کل کشورهای منطقه بدست آورد و سپس با همکاری کشورهای منطقه الگویی را تاسیس نماید که بدون حضور هیچ یک از کشورهای فرامنطقه ای و با همبستگی تمام کشورهای حاشیه خلیج فارس باشد. قطعا در سایه یک طرح الگوی امنیتی صحیح و با ایجاد یک محیط سالم و خالی از کینه توزی ودشمنی های گذشته و همچنین با احترام گذاشتن به استقلال و تمامیت ارضی سایر کشورهای منطقه می توان از چاره جویی سیاسی برای حل و فصل مشکلات و اختلافات بهره جست . بر این اساس در مدت کوتاهی ، الگوی هم زیستی در چارچوب مدل امنیت دسته جمعی از کیفیت بالاتری برخوردار است و در بلند مدت ، همگرایی منطقه ای می تواند الگوی جامعی برای برقراری امنیت و پیشبرد منفعت اقتصادی کشورهای حاشه خلیج فاری باشد.

ثانیا. حضور در پیمانهای دفاعی و امنیتی منطقه یکی از راهبردهای اصلی جمهوری اسلامی ایران در مواجهه با تهدیدات نوظهور و خنثی نمودن سیاست های دشمنان به ویژه رژیم غاصب صهیونیستی مبنی بر طرد و نادیده گرفتن ایران در مناسبات مختلف منطقه ارزیابی می‌شود.

لذا تلاش دستگاه‌های دیپلماسی کشور برای مشارکت فعال تر در پیمانهای امنیتی موجود و همکاری با کشورهای مشتاق برای تاثیر بر دیگر کشورهای محافظه‌کار ضروری است. اما در عین حال حفظ منافع جمهوری اسلامی و به کارگیری ابزارهای فشار و تشویق برای متقاعد کردن کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس برای توجه به منافع طرفین مذاکرات نیز اهمیت دارد .

همچنین پیشنهاد می شود جمهوری اسلامی ایران تا حدودی از انجام هرگونه اقدام و تهدیدآمیز تنش زا به ویژه در عرصه های علمی و دانشگاهی و نیز رسانه‌های ملی نظیر صدا و سیما پرهیز کرده و در مسیر عکس آن راهبردهای هوشمندانه ترسیم و اجرایی کند چرا که شکل گیری یک فرایند مشخص برای کاهش تنش های فیمابین ایران با کشورهای حاشیه خلیج فارس و افزایش زمینه های اعتماد به مراتب منافع و دستاوردهای بیشتری از مسیر عکس آن متوجه ایران اسلامی خواهد کرد.

منابع

۱. آجیلی، هادی، و رضایی، نیما. (۱۳۹۷). رئالیسم تدافعی و تهاجمی. فصلنامه امنیت ملی، ۸(۲۷)، ۱۹۸-۱۶۵.
۲. آرمسترانگ، مایکل. (۱۳۹۰). مدیریت استراتژیک منابع انسانی (ترجمه محمد اعرابی). دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
۳. آقابخشی، علی‌اکبر، و افشاری‌راد، مینو. (۱۳۸۶). فرهنگ علوم سیاسی (چاپ دوم، ویرایش ششم). چاپار.
٤. آقایی، محمد، و جمال‌زاده، ناصر. (۱۳۹۴). تأثیر ایران‌هراسی در رقابت تسلیحاتی اعضای شورای همکاری خلیج فارس. جستارهای سیاسی معاصر، ۶(۱۵)، ۴۷-۱۹.
٥. الوانی، سیدمهدی. (۱۳۸۶). مدیریت عمومی (چاپ سی‌ویکم). نی.
٦. امینیان، بهادر، و ضمیری، شفق. (۱۳۹۵). تأثیر رژیم کنترل تکنولوژی موشکی بر امنیت ملی و توان بازدارندگی جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه آفاق امنیت، ۹(۳۲)، ۶۶-۴۱.
۷. باقری، علی. (۱۳۸۶). خلیج فارس؛ امنیت منطقه‌ای و اهداف سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران. ماهنامه معرفت، ۱۶(۴)، ۱۲۶-۱۱۳.
۸. باقری دولت‌آبادی، علی، و بیگی، مهدی. (۱۳۹۹). انقلاب اسلامی ایران و تأثیرات آن بر مؤلفه‌های قدرت نرم حزب‌الله لبنان. پژوهشنامه تاریخ سیاست و رسانه، ۳(۲)، ۳۶-۱۳.

۹. پاکدل، محمد، محققنیا، حامد، و عبدالخانی، لنا. (۱۴۰۱). بررسی سیستم بازدارندگی جمهوری اسلامی ایران در حوزه خلیج فارس. مجله علوم و فنون دریایی، ۲۱(۳)، ۱۱-۱.
۱۰. حسنلو، تسرو. (۱۳۸۸). مروری بر مفاهیم جنگ. علوم و فناوری دفاعی.
۱۱. دانش‌آشتیانی، محمدباقر. (۱۳۸۸). راهبرد دفاعی-امنیتی. دانشگاه عالی دفاع ملی.
۱۲. دهقانی فیروزآبادی، سیدجلال، و نوری، حمید. (۱۳۹۱). تحلیلی بر تعاملات جمهوری اسلامی ایران و شورای همکاری خلیج فارس. فصلنامه پژوهش‌های روابط بین‌الملل، ۱(۵)، ۵۲-۹.
۱۳. رسولی، الهام، و روستایی، مجتبی. (۱۳۹۸). موازنه تهدید و اتحاد اعراب و اسرائیل در برابر محور مقاومت. فصلنامه مطالعات خاورمیانه، ۲۶(۳)، ۱۲۳.
۱۴. روانبند، فرزاد. (۱۳۹۵). گزینه‌های ایران در تأمین امنیت خلیج فارس. مجموعه مقالات یازدهمین همایش ملی علمی-فرهنگی خلیج فارس.
۱۵. روشندل، جلیل، و سیف‌زاده، حسین. (بی‌تا). تعارضات داخلی، منطقه‌ای و بین‌الملل در خلیج فارس. مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه.
۱۶. سهرابی، محمد، و جنتی، احسان. (۱۳۹۴). اولویت‌های سیاست خارجی و امنیتی اسرائیل در فضای نوین منطقه‌ای. مطالعات روابط بین‌الملل،(۳۱)، ۱۴۱.
۱۷. سند راهبرد توسعه صنعتی جمهوری اسلامی ایران. (۱۳۸۴).
۱۸. شهلایی، ناصر. (۱۳۸۷). نظریه‌های راهبردی. دافوس آجا.
۱۹. صفاتاج، مجید. (۱۳۹۹). اسرائیل بدون روتوش. آفاق روشن بیداری.
۲۰. صفایی‌مهر، علیرضا، مهربان‌هلان، محمد، پورخوش، محمد، و نجفی، محمدجواد. (۱۴۰۱). بررسی تأثیر عادی‌سازی روابط امارات و بحرین با رژیم صهیونیستی بر ترتیبات امنیتی خلیج فارس. نشریه علمی سیاست دفاعی، ۳۱(۱۲۱).
۲۱. طیرانی شعرباف، محمدرضا، و درخشه، جلال. (۱۳۹۹). فرآیند دولت-ملت‌سازی در اسرائیل؛ چالشی در مسیر ماندگاری و بقاء. پژوهش‌های سیاسی جهان اسلام، ۱۰(۲)، ۲۹-۱.
۲۲. عباسی، مجید، و حمیدفر، حمیدرضا. (۱۳۹۹). اتحاد عربستان سعودی و اسرائیل با آمریکا و پیامدهای آن بر موازنه قدرت و نفوذ جمهوری اسلامی ایران در خاورمیانه. فصلنامه مطالعات بین‌المللی، ۱۷(۳)، ۱۱.
۲۳. عباسی خوشکار، امیر. (۱۳۹۹). عادی‌سازی روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی؛ پیامدهای سیاسی، امنیتی و نظامی https://csr.ir/fa/news .
۲۴. غلام‌نیا، هادی، و پیرمحمدی، سعید. (۱۳۹۹). تحول در سیاست منطقه‌ای امارات متحده عربی؛ رهیافت محمد بن زاید. نشریه علمی آفاق امنیت، ۱۳(۴۹)، ۱۴۵-۱۱۵.
۲۵. قادری‌حاجت، مصطفی، جودی، حسین، و حیدریان، سجاد. (۱۳۹۹). تبیین ژئوپلیتیکی بازساخت ریملند در چارچوب صلح ابراهیم. فصلنامه آمایش سیاسی فضا، ۳(۱)، ۴۱-۳۱.
۲۶. قیصری، نوراله، و خضری، احسان. (۱۳۹۵). سیاست دفاعی نظام جمهوری اسلامی ایران: بررسی اسناد کلان. فصلنامه رهیافت انقلاب اسلامی، ۱۰(۳۷)، ۷۴-۵۷.
۲۷. کاوسی، اسماعیل. (۱۳۸۹). نقش برنامه‌ریزی استراتژیک در توسعه منابع انسانی. فصلنامه مدیریت دولتی، ۱(۲)، ۱۴۷- ۱۸۰.
۲۸. محمودی، مرتضی. (۱۳۹۳). امنیت ملی اسرائیل و استراتژی تهدید نظامی علیه جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه مطالعات روابط بین‌الملل، ۷(۲۷)، ۲۳۱-۲۰۹.
۲۹. مشیرزاده، حمیرا. (۱۳۸۴). تحول در نظریه‌های روابط بین‌الملل. سمت.
۳۰. مصلی‌نژاد، عباس. (۱۳۹۰). ایران و ضرورت تشکیل پیمان دفاعی: رهیافت‌ها و فرآیندها. فصلنامه ژئوپلیتیک، ۷(۱)، ۱۳۵-۱۱۱.

۳۱. منفرد، مهوش، و طباطبایی، سیداحمد. (۱۳۹۹). رژیم حقوقی قابل اعمال بر سیاست کشتار هدفمند اسرائیل در سرزمین فلسطین. مطالعات حقوق عمومی، ۵۰(۲)، ۶۳۶-۶۱۷.

۳۲. نادری، احمد. (۱۳۹۳). از ژئوپلیتیک دولت‌محور به ژئوکالچر تمدن‌محور؛ خاورمیانه عرصه نبرد تمدن‌ها. دوفصلنامه قدرت نرم، ۴(۱۰)، ۱۴۲-۱۲۳.

۳۳. نصر اصفهانی، محسن، رنجبر، محمدرضا، و کاظمی، احمد. (۱۴۰۱). بررسی عادی‌سازی روابط اعراب و رژیم اشغالگر فلسطین و پیامدهای آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه بیداری اسلامی، ۱۱(۳)، ۱۰۸-۸۵.

۳٤. نظرنیا، محمود، اسماعیلی، فضل‌الله، و خداداد، مهدی. (۱۳۹۷). فصلنامه تخصصی مطالعات خلیج فارس، ۳(۴)، ۵۶-۴۶.

۳۵. نعیمی ارفع، بهمن. (۱۳۷۰). مبانی رفتاری شورای همکاری خلیج فارس در قبال جمهوری اسلامی ایران. دفتر مطالعات سیاسی و بین‌الملل.

۳٦. نوروزی خیابانی، مهدی. (۱۳۷۴). فرهنگ اصطلاحات سیاسی (چاپ چهارم). نی.

۳۷. هدایتی شهیدانی، مهدی، و مرادی، سجاد. (۱۳۹۶). تبیین سیاست خارجی عربستان سعودی در قبال تروریسم تکفیری در عراق و سوریه. فصلنامه تحقیقات سیاسی بین‌المللی،(۳۰)، ۱۱۶-۸۹.

38. Aziz, S. (2018). Political Role of Israel in the Middle East: History, Evolution and Contemporary Period. Journal of Current Affairs,
39. Christie, Alisa,(2016) How tolaunch small payloads ‘University of Strathclyde
40. Ehteshami, A. (2014). Middle East Middle Powers: Regional Role, International Impact. Uluslararası İlişkiler
41. Ghanbarloo, A. (2018). The Zionist Regime and the Continuation of Tensions betweenIran and the United States. Quarterly Journal of Strategic Studies
42. Jorgensen. M and Philip L. (۲۰۰۲), Discourse Analysis as theory and method, London:Sage publications.
43. Haass, Richard. N. 2006. The New Middle East, Foreign
44. Lotfian, S. (2017). The Strategic Perspective of the Zionist Regime and Estimating Its Security Threat to the Middle East. Politics Quarterly,.
45. Paul, T.V., Wirtz, James J., Fortmann, Michel (2004), Balance of Power: theory and practice in the 21st century, California: Stanford University Press.
46. Ritbergger, Volker (۲۰۰۲). “Approaches to the Foreign Policy Derived from InternationalRelations, the theories”, Paper Prepared Annual Meeting of the International Studies,New Orleans, and March.
47. Rubin, Trudy. July 1. 2009. Worldview, Iran talks must be delayed, The Philadelphia Inquirer
48. Taliaferro, J. W. (2000/01), “Security Seeking Under Anarchy: Defensive Realism Revisited”, International Security, Vol. 25, No. 3
49. Walt, Stephan (1985). The Origins of Alliance, New York: Cornel University Press
50. Walt, Stephan (1987). The Origins of Alliance, Ithaca: Cornell University Press
51. Webster, Merriam(2003). Collegiate Dictionary, United states Of American, by Merriam Webster, 11ed